Commissie Bos, Subcommissie II (Van de Financiën)
NA Commissie Herziening Grondwet 1914-1916, inv.nr. 2.

Voorzitter: de Heer De Meester
Aanwezig: de Heeren Ketelaar, Van der Molen en Ter Laan, en de secretaris De Jonge.
Afwezig: de Heer Van Veen, wegens ongesteldheid.

Kort overzicht van het verhandelde en de besluiten der vierde vergadering, gehouden op Donderdag 18 Februari 1915, te 7½ uur, in het gebouw der Tweede Kamer.

De notulen der 3de vergadering worden door den Secretaris voorgelezen, en, na eene kleine verbetering op verzoek van den Heer Van der Molen daarin aangebracht, goedgekeurd.

De Voorzitter zou met de bespreking der salarisregeling willen doorgaan. De eerste vraag is dan, of de aanvangswedde van ƒ600 met eene standplaatstoelage zal worden verhoogd.
Spreker vraagt in het bijzonder den Heer Ketelaar, die den vorigen keer afwezig was, naar zijne meening.
De Heer Ketelaar acht eene aanvangswedde van ƒ600 zonder standplaatstoelage niet aan den ruimen kant; de motie-Ter Laan sprak reeds van ƒ600.-, en die is reeds van 1907.
Spreker wenscht voor alle gemeenten eene standplaatstoelage, omdat men in kleine plaatsen misschien goedkooper een kosthuis zal vinden dan in grootere gemeenten, maar daar staat tegenover, dat men dan reisgeld moet uitgeven om een cursus bij te wonen.
Tegen sprekers wensch geldt echter als bezwaar dat men in pleno vrijwel tot het besluit is gekomen, dat er zou zijn eene normale jaarwedde, die voor eene groot aantal gemeenten voldoende zou zijn zonder standplaatstoelage.
In dien zin acht spreker ƒ600 te laag.
De Voorzitter zou het niet wenschelijk vinden een cijfer vast te stellen en tegelijker tijd te erkennen, dat dit cijfer in alle gemeenten met eene toelage moet worden verhoogd. Men moet in het oog houden, dat het minimum salaris plaats maakt voor eene normale wedde, die na 2 jaar aanzienlijk verbetert door de eerste verhooging, terwijl de onderwijzer bovendien de hoofdakte kan hebben gehaald.
De Heer Van der Molen is niet van zijn vorig denkbeeld teruggekomen om gedurende de eerste 2 jaren, als inleidingstijd, niet meer dan ƒ600,- te geven; daarna begint de eigenlijke salarisregeling met de standplaatstoelagen.
De Voorzitter is van meening, dat men tot elkander zou kunnen komen door het aanvangscijfer iets hooger te stellen, bijv. op ƒ650,-
De Heer Ketelaar vindt het systeem van den Heer Van der Molen niet mooi; men moet niet vergeten, dat deze menschen niet gelijk volgens het toekomstige stelsel behandeld moeten worden, zij zijn onderwijzers door de overgangsbepalingen, hetgeen niet het geval zou zijn volgens de nieuwe bevoegdheidsregeling. Ook acht spreker de rijzing na ommekomst van die 2 jaren, te snel.
De Heer Ter Laan wijst er op, dat men de regeling niet te duur moet maken, om de bevolking te winnen voor den arbeid der Verzoeningscommissie.

Huygens ING, Grondwetscommissies 1883-1983
1913 Commissie-Bos, notulen, subcommissie 2 financ, 1915-02-18
NL-HaNA, Staatscie. Onderwijs, 2.04.48.02, inv.nr. 2
http://resolver.huygens.knaw.nl/grondwetscommissies1883/onderzoeksgids/

De Voorzitter wil dan aangeteekend zien, dat de meerderheid der Subcommissie besluit tot eene aanvangsjaarwedde van ƒ600.- met eene standplaatstoelage behalve in de gemeenten volgens de 7e, 8e en 9e klasse van de tabel der Personeele Belasting.
De Heer Ter Laan bespreekt daarop de quaestie, of de gemeentebesturen boven dit bedrag mogen gaan?
De Voorzitter is van meening, dat voor het gewoon l.o. met het Rijkstractement moet worden volstaan. Voor het u.l.o. en m.u.l.o. zal men dit vraagpunt nog afzonderlijk moeten bekijken.
De Heer Ketelaar vraagt, of er in de standplaatstoelage nog periodieke verhoogingen mogelijk zijn.
De Voorzitter is daar wel voor. Intusschen, volgens de gehouden besprekingen zal beneden ƒ1000,- om de 2 jaren eene periodieke verhoging plaats vinden, zoodat een onderwijzer op 26 à 28 jarigen leeftijd een tractement van ƒ1000,- bereikt, behoudens hetgeen hij voor de hoofdakte krijgt. Wat zal nu het maximum zijn? De verhoogingen zullen dan om de 3 jaar plaats vinden.
De Heer Van der Molen vindt, dat volgens deze becijfering een onderwijzer zonder hoofdakte wel wat hoog kan komen in vergelijking met een burgemeester, gemeentesecretaris of predikant in eene plattelandsgemeente.
De Voorzitter wijst er op, dat de onderwijzers zonder hoofdakte zullen uitsterven. Bovendien zou, indien men dit wìl, bepaald kunnen worden, dat wie nog boven ƒ1200,- periodieke verhoogingen deelachtig wil worden, vooraf de hoofdakte moet behalen.
De Heer Ter Laan vindt ƒ200,- voor het bezit der hoofdakte voldoende; grooter moet men het verschil niet maken. In Den Haag komt een onderwijzer zonder hoofdakte tot ƒ1500 en mèt die akte tot ƒ1700,-, maar, zooals spreker vroeger reeds opmerkte, daarin zit reeds eene standplaatstoelage verwerkt, welke de Voorzitter voor Den Haag stelt op ƒ300,-.
Spreker zou het dan een goed salaris vinden, indien het maximum der wedde zonder standplaatstoelage werd ƒ1200,-, en met de hoofdakte ƒ1400,- Men bereikt dan volgens het aangenomen systeem op zijn 33e jaar het maximum, en dat is geen slechte regeling.
De Voorzitter spreekt nu nog over de indeeling der standplaatstoelagen in de verschillende groepen van gemeenten. Neemt men de reeds meermalen genoemde 4 rubrieken, dan zou er behalve voor gemeenten volgens de 7e, 8e en 9e klasse van de tabel voor de Personeele Belasting eene standplaatstoelage gegeven worden voor
klasse 5 en 6 van ƒa,
voor klasse 3 en 4 ƒ2a,
voor klasse 1 en 2 ƒ3a.
Maar als men de 4 factoren die voor de regeling der toelagen voor de commiezen der belasting gelden gaat berekenen, en indien deze samen meer dan 25% van het loon in beslag nemen, dàn eene toelage geven, dan is dat eene ingewikkelde berekening.
De Heer Ter Laan gelooft, dat het andere systeem niet alleen eenvoudiger, doch ook billijker is.
De Heer Ketelaar merkt op, dat volgens de zooeven geschetste salarisregeling, de onderwijzers in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam er niet op vooruitgaan. Hun aantal is groot, en eene zoodanige regeling zou spreker niet voldoende zijn.
De Heer Ter Laan wijst er op, dat men dit kan vinden in de standplaatstoelage.
Ook de Voorzitter acht het zeer wel te motiveeren, als men daar eene standplaatstoelage geeft tot een maximum van ƒ500, en dit dan te bereiken na verloop van tijd.

De Heer Ketelaar verklaart zich dan tevreden.
De Heer Ter Laan zou thans gaarne gesproken zien over het bedrag der standplaatstoelagen.
De Voorzitter had het zich als volgt gedacht:
voor klasse 5 en 6 van *f*100,- tot *f*200,- naar den leeftijd, doch voor de eerste 2 jaren op *f*50,-
voor klasse 3 en 4 van *f*200,- tot *f*350 naar den leeftijd, doch voor de eerste 2 jaren op *f*75,-
voor klasse 1 en 2 van *f*300 (of *f*350) tot *f*500 naar den leeftijd, doch voor de eerste 2 jaren op *f*100,-
Het schijnt spreker geen bezwaar toe, dat bij het laatste geval de getallen (*f*350 en *f*300) eenigermate over elkander heen schuiven.
De Heer Van der Molen vindt na de eerste 2 jaren de sprongen van *f*50,- op *f*100,-, van *f*75,- op *f*200,- en van *f*100,- op *f*300,- niet regelmatig genoeg.
De Heer Ketelaar komt hieraan tegemoet door voor te stellen, dat met inbegrip van de eerste twee jaren de opklimming zou kunnen bedragen *f*50 tot *f*200, *f*75 tot *f*350 en *f*100 tot *f*500. De geleidelijke verdeeling kan dan door de Heeren Ter Laan en Van Veen worden voorgesteld.
De Voorzitter sluit hierna de vergadering tot Woensdagavond 24 Februari 1915 te 7½ uur.